

МАТЕРІАЛИ
ТРИНАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса
17 травня 2019 року

Україна Польща Швейцарія
Португалія

Ukraine Poland Switzerland Portugal

0ISSN 2409-1359

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний політехнічний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра психології та соціальної роботи

Співорганізатори:

Міжнародна академія соціальної роботи

Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Польща)

Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України

Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації

**МАТЕРІАЛИ
ТРИНАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

17 ТРАВНЯ 2019 РОКУ

Одеса
2019

ББК 60.54.94.3
УДК 316.472.082.2
A43

Редакційна колегія:

Головний редактор: Корнешук В. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Одеського національного політехнічного університету

Члени редакційної колегії:

Карпенко О. Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та технології соціальної роботи Національного педагогічного університету імені М. П Драгоманова

Климанська Л. Д., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»

Колот С. О., кандидат психологічних наук, доцент, декан гуманітарного факультету Одеського національного політехнічного університету

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки

Тодорцева Ю. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Одеського національного політехнічного університету

Федірчик Т. Д., доктор педагогічних наук, доцент, заступник декана факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки, психології та педагогічних інновацій Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Онищук В. М., доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

A43 Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали тринадцятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 травня 2019 р.) / гол. ред. В. В. Корнешук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2019. – 216 с.

У збірнику опубліковані матеріали українських та зарубіжних авторів, які висвітлюють проблеми психології, соціальної роботи, кадрового менеджменту та професійної підготовки фахівців.

ББК 60.54.94.3
УДК 316.472.082.2

© Одеський національний політехнічний університет,
кафедра психології та соціальної роботи, 2019 р.

Марущенко О. А. (Харків, Україна)

ЧИ МОЖЛИВА НЕСЕКСИСТСЬКА РЕЛІГІЯ?

У тексті розглядаються несексистські практики й тенденції сучасного етапу розвитку деяких провідних релігій світу. Зазначається, що на наступному етапі подібні зміни можуть бути пов'язані із феміністської теологією, що концентрується навколо викладу богослов'я з феміністських позицій, критики церковного сексизму.

Marushchenko O. (Kharkiv, Ukraine)

IS A NON-SEXIST RELIGION POSSIBLE?

The text deals with non-sexist practices and trends of the modern stage of development of some of the leading religions of the world. It is noted that at the next stage such changes may be related to feminist theology that concentrates around the presentation of theology from feminist positions, criticism of church sexism.

Історія різних релігій світу – це справжній літопис гендерної сегрегації й ієрархізації, різних форм жіночої дискримінації, що стали невід'ємною частиною людської культури. З іншого боку, в релігійних канонах можна віднайти чимало положень, які принаймні можуть трактуватися у несексистський спосіб. Однак такі випадки, зазвичай, не помічаються, не беруться до уваги владною патріархатною системою, адже можуть нести відверту загрозу її існуванню, стабільності. Те, що основою нормативної поведінки «істинного християнина» (буддиста, юдея, мусульманина тощо) стали переважно дискримінаційні щодо жінок цінності якраз і свідчить про вибірковість релігійної системи, її догідливість владним інтересам, соціокультурним засадам.

Однак усе, що колись було зроблено людьми, може бути змінено. І останнє століття наочно продемонструвало: навіть консервативна і дискримінаційна релігійна практика може «захитатися» під впливом невідворотних соціокультурних змін, що пронизали сучасну людську цивілізацію.

Ще на початку ХХ століття у деяких протестантських церквах з'явилися перші священиці. І до середини століття вже більшість християнських церков прийняли рішення про можливість висвячення жінок у диякониси та священиці. Згодом з аналогічними ініціативами виступив юдаїзм, хоча ще у 1935 році першою в історії равинкою стала німкеня Регіна Йонас (згодом загинула у Освенцимі). На початку 1980-х років равинок було у світі вже декілька сотень. Цікавим є той факт, що другою в історії Німеччини жінкою на цій посаді у 2010 році стала уродженка України Аліна Трайгер.

Суттєві зрушення спостерігаються в англіканській церкві. Лише у 1992 році вона прийняла рішення допустити жінок до посад священників (хоча, як виключення, ще у 1944 році в Гонконзі священицею було призначено Флоренс Лі Тім-Ой). Сьогодні кожна третя особа у цьому ранзі – жінка. А справжній прорив відбувся 2005 року: відтоді жінки можуть обіймати єпископські посади англіканської церкви.

Православна церква, а також іслам та буддизм і досі виступають категорично проти того, аби жінка служила якось інакше, аніж як мати, дружина свого чоловіка, як чорниця у храмі.

Звичайно, це лише перші ластівки подібних інновацій в релігійній сфері. Сутність наступних, що відбудуться у найближчий та віддаленій перспективі, можна припустити, аналізуючи ідеї та пропозиції феміністської теології – інтелектуального напрямку, який концентрується навколо викладу богослов'я з феміністських позицій, критики церковного сексизму.

Даний напрям відкидає початкову гріховність жінки (а отже – і відповідальність за усі нещастя людства) та вимагає перестати вважати гріхом відмову від служіння іншим (фактично – чоловікам), задоволення власних потреб та розвитку свого «Я».

Як писала американська феміністка Елізабет Стентон, Біблія не може відбивати справжні погляди такої досконалої істоти, як Бог, а тому має бути заново і коректно інтерпретована. Те саме стосується і мови, яка широко використовується в релігійних практиках: її потрібно докорінно змінити, адже вона є андроцентричною – наприклад, до Бога слід звертатися лише «Він», «Вседержитель» тощо, хоча така досконала істота, як Бог, не може мати статі [1].

Нарешті, пропонується впровадити у церковну службу ритуали, які б відбивали «жіночий досвід» духовності, практики спілкування з «вищим Я».

Проте найрадикальніші пропозиції ставлять під сумнів можливість будь-яких ефективних трансформацій вже існуючих «чоловічих» релігій, адже сексизм, на думку послідовників та послідовниць даної ідеї, дуже глибоко інтегрувався у саму їх структуру і сутність. Натомість пропонується суттєво обмежити вплив таких релігій, створивши при цьому принципово нову, альтернативну «жіночу релігію», яка б інтегрувала суто жіночий духовний досвід, різноманітні духовні практики жінок.

ЛІТЕРАТУРА // ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Stanton, Elizabeth Cady: The Woman's Bible. – 1898. – 422 p. – <https://www.globalgreybooks.com/womans-bible-ebook.html>.